

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 7 nov. 1957

*'s Morgens te 9.30 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President Drees en de Ministers Cals, Hofstra, Klompé, Luns, Mansholt, Samkalden, Staf, Struycken, Suurhoff, Witte en Zijlstra (afwezig zijn de Ministers Algera en Helders).

Secretaris: J. Middelburg.

- - -

2 Buitenlands beleid

Nieuw-Guinea en Indonesië (Zie notulen MR 1 november 1957, punt 3e en f. #Zie ook notulen MR 8/11/57, punt 3c.)

Minister *Luns* deelt omtrent de bekendmaking van de Nederlands-Australische verklaring mede, dat van Australische zijde was voorgesteld deze op het ogenblik van de aankomst van Minister Helders in Port Moresby te doen geschieden. Van Nederlandse zijde bevat deze verklaring niets nieuws over het toekomstige beleid, maar voor Australië wel. Daarom is deze van Australische zijde genoemde datum van 6 november voor de publikatie gekozen. De verhouding tussen Indonesië en Australië is door deze verklaring aanzienlijk verscherpt.

Wat verhouding tot Indonesië betreft is bekend geworden, dat de Indonesische Regering speelt met de gedachte om diplomatieke betrekkingen met Nederland te verbreken. Spreker meent, dat in dat geval Groot-Brittannië onze diplomatieke betrekkingen zou kunnen behartigen, terwijl het Hoge Commissariaat dan wellicht in een Consulaat-Generaal zal kunnen worden omgezet. Op Nederlands verzoek heeft de Amerikaanse Regering twee maal zeer krachtig protest aangetekend in Djakarta tegen de door een Regeringscommissie georganiseerde actie tegen Nederlanders. Ook de Kamer van Koophandel in Djakarta heeft zich tot de Indonesische Regering gewend. Mede als gevolg daarvan kan men de geruststellende verklaringen van de Indonesische Minister-President Djuanda zien, die inmiddels ook gepubliceerd zijn. Van Britse zijde deelt men de bezorgdheid over de actie, die gemakkelijk tot daden tegen Nederlanders en andere Europeanen kan verworden; daar overweegt men eveneens evacuatiemaatregelen. Voor evacuatie is echter medewerking van de Indonesische Regering nodig. Spreker heeft zich voorts in verbinding gesteld met de Minister van Marine.

Minister *Staf* deelt mede, dat een nieuwe torpedojager (HMs Groningen) van Nieuw-Guinea naar Singapore is gezonden. Deze komt zaterdag aan. Er was reeds eerder een afspraak met de Engelsen gemaakt, dat een oorlogsschip in Singapore kon komen. Aan Engelse zijde, waar men dezelfde zorgen heeft, is een Engelse Admiraal met deze zaken bezig. Aan de Commandant van de torpedojager is order gegeven, dat hij op aanwijzing van onze zaakgelastigde in Djakarta of de Consul-Generaal in Singapore in de territoriale wateren kan optreden, maar alleen als de Indonesische Regering geen bezwaar tegen evacuatie maakt. Spreker acht het niet uitgesloten, dat in dat geval niet alleen de Engelsen maar ook de Amerikanen zullen meedoen, zodat dan een gemeenschappelijke actie kan worden gevoerd.

Minister *Luns* deelt vervolgens mede, dat hij de heer Van Oldenborgh als vertegenwoordiger van het Nederlandse bedrijfsleven heeft ontvangen. Spreker heeft hem gezegd, dat de Indonesische Regering verantwoordelijk is voor allen, die in dat land wonen, dus ook voor de Nederlandse kolonie en dat de Nederlandse Regering in juridische zin daarvoor geen verantwoordelijkheid heeft. Spreker heeft voorts opgemerkt, dat een beroep op de VN tot een diplomatieke échec moet leiden, aangezien er geen enkele mogelijkheid is, dat zich een meerderheid ten gunste van een dergelijk beroep zou uitspreken. De heer Van Oldenborgh drong erop aan, dat met Indonesië over de status van Nieuw-Guinea wordt gesproken.

De *Minister-President* heeft eerst een Indonesische journalist op bezoek gehad, die bij hem erop aandrong "een dramatische initiatief" te nemen. Daarna heeft spreker ook de heer Van Oldenborgh en andere vertegenwoordigers van het Nederlandse bedrijfsleven in Indonesië ontvangen, die ook ervoor pleiten, dat de Nederlandse Regering een gebaar zou maken, maar geen concrete aanduiding voor de inhoud hiervan konden aangeven. Voor Indonesië is alleen overdracht van de souvereiniteit van betekenis. Tenslotte heeft men gevraagd, dat als geen beroep op de VN kan worden gedaan, onze Vertegenwoordiger de Secretaris-Generaal van de VN Hammerskjöld erover zou aanspreken en dat voorts gevraagd zou worden, dat de internuntius in Djakarta een stap zou doen. Minister *Luns* merkt op, dat de stappen van de Amerikaanse Ambassadeur in Djakarta een grotere invloed hebben.

- - -